

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๔๗

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๗

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์) ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา
๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ หรือไม่

๑. สรุปข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปความได้ ดังนี้

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ และนายชชาติ ศรีแสง โจทก์ร่วม ฟ้อง
นายประเสริฐ จองวิริยะวงศ์ เป็นจำเลยในความผิดฐานหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดี
ซึ่งศาลอาญารับฟ้องไว้เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ เป็นคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๔๓๐๕/๒๕๔๒

ศาลอาญาพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยกระทำความผิดจริง จึงพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๘ โดยการกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ ต้องวางโทษจำคุกกระทงละ ๑ ปี และปรับกระทงละ
๑๐,๐๐๐ บาท รวมจำคุก ๔ ปี และปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท แต่เนื่องจากจำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์
แก่การพิจารณาพิพากษาคดีมีเหตุบรรเทาโทษ จึงลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๒ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท และเมื่อจำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน จึงเห็นสมควรให้
โอกาสได้กลับตนเป็นพลเมืองดี จึงให้รอการลงโทษในส่วนโทษจำคุกไว้มีกำหนด ๒ ปี

โจทก์ร่วมอุทธรณ์ต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ขอให้ศาลอุทธรณ์
พิพากษาโดยไม่รอการลงโทษแก่จำเลย ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ร่วมฎีกาต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ขอให้ศาลฎีกาพิจารณาแก้
คำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ให้ลงโทษจำเลยสถานหนักโดยไม่รอการลงโทษแก่จำเลย

จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลฎีกาการพิจารณาพิพากษาและส่งคำโต้แย้งของตนตามทางการเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่อนุญาตให้ผู้พิพากษาที่เคยมีส่วนร่วมในการพิจารณาในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์อนุญาตให้ฎีกาอันทำให้คดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาได้ทั้งที่ผู้พิพากษาพิพากษารอการลงโทษจำเลยไปแล้วนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ หรือไม่ เนื่องจากจำเลยเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวโดยเหตุผลดังนี้

คดีของจำเลยอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา เนื่องจากศาลฎีกากำลังจะพิจารณาฎีกาของโจทก์ร่วมในปัญหาข้อเท็จจริงในประเด็นว่า จะรอการลงอาญาแก่จำเลยหรือไม่ ซึ่งโดยปกติแล้วโจทก์ร่วมจะฎีกาปัญหาข้อเท็จจริงไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๕ แต่โจทก์ร่วมได้ขอให้ผู้พิพากษาศาลอาญาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาอนุญาตให้ฎีกา และผู้พิพากษาศาลอาญาดังกล่าวได้อนุญาตให้โจทก์ร่วมฎีกา คดีจึงเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกา ซึ่งศาลฎีกาต้องอาศัยบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ มาบังคับกับคดีนี้ ศาลฎีกาจึงจะมีอำนาจพิจารณาซึ่งอาจจะพิจารณาไม่รอการลงโทษแก่จำเลยก็ได้ ซึ่งจะทำให้จำเลยถูกจำกัดเสรีภาพต้องนอนในเรือนจำนาน ๒ ปี ดังนั้น ศาลฎีกาจะนำบทบัญญัติดังกล่าวมาบังคับแก่คดีจำเลยไม่ได้ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวในส่วนที่บัญญัติว่า “ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันสมควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา”

ผู้ร้องเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ซึ่งบัญญัติให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ เพราะเป็นบทบัญญัติที่เปิดช่องให้ผู้พิพากษาซึ่งได้พิพากษามาตรา ๒๑๕ ให้รอการลงโทษแก่จำเลยและผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ก็ได้พิพากษาขึ้นโดยรอการลงโทษจำเลยแล้ว การที่บัญญัติให้ผู้พิพากษาดังกล่าวที่เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกาได้นั้น เป็นการคืนคำ เนื่องจากจำเลยซึ่งได้รับการรอการลงโทษซึ่งคดีนั้นสิ้นสุดแล้ว โดยไม่โดนจำกัดสิทธิให้นอนในเรือนจำ กลับต้องให้ศาลฎีกาพิจารณาใหม่ว่าจะรอ

การลงโทษหรือไม่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ นอกจากนั้นบทบัญญัติดังกล่าวยังขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เพราะการบัญญัติให้ผู้พิพากษาที่ตัดสินให้รอกการลงโทษจำเลยแล้วกลับมาให้ศาลฎีกาพิจารณากลับความเห็นของตนได้อันทำให้จำเลยอาจถูกศาลฎีกาพิพากษาไม่รอกการลงอาญา คือ ทำให้จำเลยถูกจำกัดเสรีภาพโดยถูกจำคุก จึงไม่เป็นธรรมขัดต่อความสงบสุขของประชาชน เพราะผู้พิพากษาที่อ้างว่าพิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกานั้นตามศีลธรรมอันดีงามแล้วจะต้องมีบทบัญญัติให้อำนาจเฉพาะผู้พิพากษาที่ทำความเห็นแย้ง และพิพากษาไม่รอกการลงโทษแก่จำเลยเท่านั้น เห็นได้ชัดเจนว่าคดีของจำเลยสิ้นสุดโดยการรอกการลงโทษแล้ว กลับจะต้องถูกฟื้นคดีขึ้นมาใหม่โดยบทบัญญัติดังกล่าวให้ผู้พิพากษาที่พิพากษาให้รอกการลงโทษลงชื่ออนุญาตให้โจทก์ฎีกา เพื่อกลับไปให้จำเลยถูกจำคุก บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เพราะการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญการที่จะตัดสินรอกการลงโทษและนำคดีมาพิจารณาใหม่เป็นการไม่คำนึงถึงเสรีภาพของจำเลย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิ เสรีภาพของจำเลย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เพราะบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นการให้สิทธิศาลฎีกาตัดสินจำคุกจำเลย ซึ่งเป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพของจำเลย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีผลใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ศาลฎีกาเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีและไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินี้ จึงให้รอกการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นของจำเลยให้สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการส่งมายังศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

๒. การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๗ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการต่อไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๓. ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ หรือไม่ ซึ่งมีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๒๑ บัญญัติว่า

“ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๑๙ และมาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกาหรือขอขบคิดกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า

“การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า

“การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ บัญญัติว่า

“สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า

“การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ เป็นบทบัญญัติทั่วไปในเรื่องการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีที่เป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ ในขณะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติซึ่งอนุญาตให้คู่ความฎีกาได้ในคดีที่ห้ามฎีกา ตามมาตรา ๒๑๘ (ซึ่งเป็นเรื่องคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่างหรือแก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่โทษจำคุกไม่เกินห้าปี ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง) มาตรา ๒๑๕ (ซึ่งเป็นเรื่องที่คดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษไม่เกินกำหนดดังกล่าว ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง) และ

มาตรา ๒๒๐ (ซึ่งห้ามคู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์) หากผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ซึ่งการที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ อนุญาตให้คู่ความทั้งสองฝ่ายฎีกาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ได้ เพื่อให้ศาลฎีกาได้มีโอกาสพิจารณาพิพากษาคดีนั้นซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญได้ การที่ศาลฎีกาจะพิจารณาพิพากษาคดีในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่คู่ความและเป็นไปตามกฎหมายซึ่งเป็นการกระทำในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ จึงมิได้มีการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ แต่อย่างใด

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย กล่าวคือ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญทั้งโดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และบัญญัติให้การใช้อำนาจของรัฐทุกระดับและทุกส่วนต้องถูกผูกพันและยึดถือปฏิบัติตามที่ในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมาย มาตรา ๒๘ บัญญัติรับรองการที่บุคคลจะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่บุคคลจะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของตนในการใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลเมื่อตนถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ มาตรา ๒๙ บัญญัติประกันความมั่นคงแห่งสิทธิ โดยวางหลักว่าจะมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มิได้ แต่มีข้อยกเว้นว่าอาจทำได้ตามหลักเกณฑ์ คือ กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้น และมาตรา ๓๐ บัญญัติถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยบุคคลที่เป็นชาวไทยต้องได้รับสิทธิ และได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือ

สุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมจะกระทำมิได้

ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสหรือให้สิทธิแก่คู่ความในการฎีกาในคดีที่ต้องห้ามฎีกา โดยมีเงื่อนไขว่า ผู้พิพากษาที่เคยมีส่วนในการพิจารณาในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ไม่ว่าจะเห็นด้วยกับคำพิพากษาหรือเป็นผู้ทำความเห็นแย้งกับคำพิพากษา พิเคราะห์แล้วเห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการ (อัยการสูงสุด) ลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย

การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เพราะการที่อนุญาตให้คู่ความสามารถฎีกาได้ ย่อมเป็นเหตุให้คดีถูกนำมาพิจารณาใหม่และมีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษารอการลงโทษจำเลย แต่ยังอนุญาตให้โจทก์ฎีกาได้หากมีเงื่อนไขบางประการ และประการหนึ่ง คือ ผู้พิพากษาที่พิพากษาให้รอการลงโทษอนุญาตให้ฎีกาซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ศาลฎีกาพิพากษาลงโทษจำเลยโดยไม่รอการลงโทษอันเป็นผลร้ายต่อจำเลยได้ เพราะผลของคำพิพากษาดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลยนั้นรับฟังไม่ขึ้น เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นการทั่วไป ในขณะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ เป็นบทบัญญัติที่อนุญาตให้คู่ความทั้งสองฝ่ายสามารถฎีกาได้หากเข้าเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น ผู้พิพากษาที่เคยคัดค้านคดีดังกล่าวในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์อนุญาตให้ฎีกาเพราะเห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้แก่คู่ความทั้งสองฝ่ายอย่างเท่าเทียมกันที่จะได้รับการพิจารณาจากศาลฎีกาซึ่งเป็นศาลสูงสุดโดยการขอให้ผู้พิพากษาที่เคยคัดค้านคดีนั้นมาก่อนอนุญาต ซึ่งทั้งโจทก์และจำเลยต่างมีสิทธิฎีกาได้ทั้งสิ้น จำเลยมีสิทธิฎีกาขอให้ศาลฎีกาลงโทษให้น้อยลง เช่น ลงโทษปรับสถานเดียว โดยไม่ลงโทษจำคุก หรือให้ลดโทษปรับเนื่องจากปรับสูงเกินไป เพียงแต่จำเลยไม่ใช้สิทธิในการฎีกา และนอกจากนั้นเรื่องที่ศาลจะอนุญาตให้ฎีกานั้นก็เป็นเรื่องของผู้พิพากษาซึ่งอนุญาตให้ฎีกาเห็นว่ามัลักษณะที่เป็นปัญหาสำคัญอันควรได้รับการพิจารณาในศาลสูงสุดด้วย บทบัญญัติดังกล่าวนี้จึงมิได้กระทบถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ แต่ประการใด และบทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ ดังกล่าวนี้มีได้เป็น บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ แต่อย่างไร เพราะเป็นการ ให้สิทธิแก่คู่ความทั้งสองฝ่ายได้มีโอกาสในการฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ และการที่โจทก์ร่วม ใช้สิทธิในการฎีกานั้นก็ได้ทำให้ศาลต้องพิพากษาลงโทษจำเลยให้หนักขึ้นเสมอไป การที่จำเลยอ้างว่า จะทำให้ศาลลงโทษหนักขึ้น โดยการจำคุกจำเลยนั้นก็เป็นการเข้าใจของจำเลยในทางร้ายไปเอง และการให้สิทธิคู่ความในการฎีกาเป็นการให้สิทธิแก่คู่ความทั้งสองฝ่ายซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้เป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้แก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง และมีได้เลือก ปฏิบัติต่อบุคคลใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ดังนั้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ